

	Fakta till stödorden.
1	Historik • Vasa eller Wasa, är ett svenskt krigsfartyg (örlogsfartyg). Vasa kallas ofta för "regalskepp", en term som användes om de största svenska krigsfartygen som också var namngivna efter Sveriges riksregalier eller symboler för kungaätten. • Söndagen den 10 augusti 1628 seglade det stora och vackra skeppet från slottet i Stockholm för att kriga mot Polen. Långsamt seglade det stora skeppet mot hamnens utlopp. Plötsligt kom en vindpust och Vasa vickade till, men rätade upp sig igen. Så kom ännu en vindpust och skeppet la sig på sidan. Vattnet började forsa in genom de öppna kanonluckorna. Bara några minuter efter att lämnat hamnen sjönk det sakta strax utanför Djurgården (Beckholmen) i Stockholm. 1300 meter, så kort blev jungfrufärden för det praktfulla skeppet. • Vasa byggdes på uppdrag av kung Gustav II Adolf. När Vasa byggdes var hon tänkt att vara en symbol för Sveriges militära och politiska makt samt Gustav II Adolfs auktoritet som krigarkung. • Vasa byggdes i Stockholm. Skeppsbyggmästaren Henrik Hybertsson ledde bygget. Till sin hjälp hade han timmermän, snickare, bildsnidare, målare, glasmästare, segelsömmare, smeder och många, många fler. • Det tog ungefär 2 år att bygga Vasa. När skeppet var klart hade det blivit ett av de kraftfullaste skepp någon sett. • Vasa var 52 meter från topp till köl, 69 meter lång och vägde 1200 ton. Det hade tre höga master. Skeppet var till största delen byggt av ek och det behövdes mer än 1000 ekar för att bygga det. Vasa hade tio segel, men bara sex finns kvar.
2	Fakta • Stora kostnader lades ner på att dekorera och utrusta skeppet. Hon var även ett av de största och tyngst bestyckade krigsfartygen i världen, med sina 64 kanoner, när hon byggdes och var utsmyckad med hundratals skulpturer målade i starka färger. Några glimmade av guld. • Det var tänkt att hon skulle kunna ha en besättning med ca 450 man. Idag tror vi att det fanns ungefär 150 människor ombord. I gamla dokument (= papper) berättas att kvinnor och barn också var med. De skulle följa med ett stycke på resan. Vi vet namnet på några av dem som var med. Kaptenen ombord hette Söfring Hansson. De som såg olyckan har berättat olika om hur många som dog när Vasa sjönk. Minst 30, men kanske så många som 50.

	- Efter några tidiga misslyckade försök att bärga henne på 1600-talet, glömdes Vasa i stort sett bort. Då hade man bara lyckats att bärga några kanoner. Skeppets ungefärliga position förblev känd in på mitten av 1800-talet, men inga allvarliga försök gjordes för att bärga det. År 1956 lyckades amatörforskaren och ingenjören Anders Franzén, tillsammans med dykaren Per Edvin Fälting, åter bestämma Vasas exakta position och efter flera år av marinarkeologiska utgrävningar och förberedelser lyftes Vasa över vattenytan 24 april 1961. Det hade då gått 333 år sedan det sjönk. När skeppet bärgades låg det på 32 meters djup. - Det tog fem år att ta upp skeppet ur vattnet och efter det fick Vasa stå i blöt luft på Wasavarvet i 27 år. I 17 år sprutade man också en speciell vätska för konservering på henne. År 1988 flyttade Vasa till det nya Vasamuseet. När skeppet bärgade vägde det 600 ton, sedan dunstade 500 ton vatten bort. - På 1600-talet var det ganska vanligt att stora fartyg välte och sjönk. Det hände eftersom man inte kunde tillräckligt mycket om att bygga så stora fartyg. På Vasa stod de tunga kanonerna högt upp i skeppet. Längst ner fanns stora stenar som skulle ge fartyget balans mot kanonerna. Men de räckte inte. Kanonerna var för tunga och fartyget välte. Direkt efter olyckan började man försöka ta reda på vems felet var. Man pratade med flera personer men ingen dömdes för olyckan.
3	Kul att veta - Vasa är som vrak unikt välbevarad och är det enda 1600-talsskeppet i världen som bärgats i så gott som komplett skick. Vasa har blivit en av Sveriges populäraste sevärdheter och lockade mellan 1961 och 2011 över 29 miljoner besökare. - Skeppet Vasa låg 333 år på botten av Stockholms ström. Vattnet var smutsigt. Vasa attackerades av bakterier och rost som spred sig i skeppet. Bakterierna, rosten och andra saker har gjort så att Vasas trä börjat må dåligt. För att skeppet ska må bra har man bland annat gjort luften i museet bättre. Mål är att Vasa ska finnas i tusen år. - Det finns mer än 40 000 föremål som tillhör Vasa och som togs upp ur vattnet på Vasamuseet eller i dess magasin.
4	Film Bärgningen / The Salvage
5	Källor Vasamuseet Lär dig mer om skeppet Vasa Vasa - Uppslagsverk - NE.se Regalskeppet Vasa – Wikipedia